

всичко за народа и всичко чрезъ народа

НАРОДНА САМОЗАЩИТА

ОРГАНЪ НА НАРОДНИТЪ ИНТЕРЕСИ.

Rédaction „Narodna Samozachitita“, à Varna (Bulgarie.)

А що значатъ тия думи? Какъвъ духъ, какви тенденции вѣять въ тѣхъ? Позоръ! Ако сполучель Ранковъ да добие симпатитѣ (въ една Конституционна страна, гдѣто агитациитѣ и убѣждаваніята сж свободни) на гърцитѣ, оставало да съжالياва черноморския редакторъ, за че гърцитѣ нераабирали своитѣ

интереси! Чудно! Отъ гдѣ, „стопанино“, вадите вий това заключение, че Ранковъ се стараялъ да „все сѣмената на взаимно недоверие между българи и гърци въ Варна“? Отъ това ли, гдѣто вий сте противъ него, а съ насъ—съ правителственната клика—сж само нѣколко души крайно амбициозни и властолюбци, гладни за кокалъ хора, когато съ Ранкова сж не само всички гърци? Не, не, това е ниска клевета . . . Ранковъ никога не се е стараялъ да разедини гърците отъ българитѣ. Той никога не е сѣлъ сѣмена на взаимно недоверие между гърците и българитѣ. Такива сѣмена да сѣте сте достойни само вий, достойните храненици на фонда, агентитѣ на грабителската консерваторска полиция, която иска да пороби всичко, да заглуши народното самоуправление и да потъпче общинската автономия. Позоръ! на вазъ агентитѣ на мрака, на дармождеството, на разврата въ политиката! . . . Знайте, че Ранковъ не само не е билъ за враждата на гърците съ българитѣ, но той е съдѣйствувалъ за изравненето на най-малкитѣ национални недоразумения. Но по-нататкъ,

Какво значи това: „по-нататкъ“ нещеге молимъ, щомъ избирателната борба ще бждемъ прѣнудени да считаме за национална, ще наблѣгнемъ всичкитѣ си сили и енергия и ще докажемъ на гърците, че „който трѣгва подиръ гарга, отива до боклука“? Не е ли туй върха на разврата, да се стараешъ съ силата на разврата, да се стараешъ съ силата на властта, съ насилие да печелишъ партизани, гласове въ избирателната борба? Кой съвѣтсень публицистъ ще направи такъво овращение къмъ ония, които счита за равни на себе си граждани? Кой е тоя публицистъ, който съвѣстно ще излѣзе да насюсква и да заплашва, да счита другитѣ безправни и ничтожни? Да наблѣга на всичкитѣ си сили и енергически, чрѣзъ силата на стражаритѣ, да доказва незнаемъ що? Малко съвѣсть! Ний обръщаме вниманието на общественото мнѣние въ отечеството си. Полицията, тѣй безочлива, както бѣше въ Стамболово врѣме, ще упражни всичкитѣ си сили и енергия въ Варна полицейски избори! Варненскитѣ граждани трѣбва да сж будни и да се не страхуватъ отъ нищо. Гърците да се не боятъ. Стражаритѣ могатъ да направятъ всичко, което имъ се поръча, но това направено ще послужи за падание на авторитѣ му верѣдъ на властитѣ, съ които ще си послужатъ. Никакъвъ страхъ, че щѣли да съставятъ правителствено-полицейска листа само отъ българи, турци и арменци! Ний знаемъ, че една голѣма частъ българи, една голѣма частъ турци, една голѣма частъ арменци, заедно съ една голѣма частъ гърци избрахъ *растурения съветъ*. Тѣзи сжщитѣ части, тѣзи сжщитѣ избиратели, ний върваме, ще прѣизбератъ *тоя съветъ*. А тогава? Ний нещеге се заканваме. Слѣдъ въстановлението на Съвѣта всичкитѣ граждани и общини ще се третиратъ еднакво, равноправно. Тогава кой нещеге расправя съ турска, арменска, еврейска или кой и да е вѣроисповѣдна община, съ турски, арменски, еврейски общинари, ходжи и владци и хахами. А това? Това е най-достолѣпното: онова, което искатъ общественитѣ интереси. Всичкитѣ народности въ България сж равноправни: кой нѣма право да ги малтретира, истезава или онеправдава чрѣзъ силата на властта, полицията или законна!

Но, граждани, пазѣте се: Далечъ отъ примките на хитритѣ консерватори! Ако консерваторитѣ спечелятъ изборитѣ, тѣ наистина ще онеправдаватъ! Тѣхната цѣль е да се ползоватъ отъ властта, за да си създадѣтъ положение. Тѣ не криятъ това. Тѣ ще смучатъ коститѣ и на тѣй оголѣлия народъ! Прочее, **поддържайте листата на растурения Общински Съвѣтъ!**—и нула внимание не давайте на заплашванията на редактора. Гражданитѣ—народа—сж върховната власт. Ако правителството упражни силата на властта и насилието, гражданитѣ иматъ право на сжщето. Ако единъ стражаринъ, пристѣпи закона и иска да посѣгне на гражданството на нѣкого, да билъ той българинъ, турчинъ,

евреинъ, арменецъ или гъркъ, всички ний имаме естествено и законно право да спремъ тая ржка, това посѣгателство. Народната самозащита се състои именно въ това. Състои се въ отстояване на народнитѣ правдини прѣдъ насилието на самозванни узурпатори на народното върховенство, на народнитѣ правдини противъ всѣко посѣгателство на тѣхъ, на идѣло то отъ гдѣто и да е: отъ князе ли, отъ министри, управители, началници, пристави, прости жендарушки ли или пъкъ отъ нѣкой тѣхна креатура—агентъ на насилието. На обявената война на гърците, тѣ трѣбва кавалерски да отговарятъ, ако не искатъ да слушатъ укоритѣ, че гърцкия, турскія, арменскія и пр. елементи на наши народъ сж били сѣ правителствени. На Бобчевски трѣбва да се докаже, че той съ кликата си е едно ничтожество!

Въ в. *Миръ*, брой 91, по поводъ на испъждането отъ Бенева Варненския кметъ Ранкова и растуриятието на Варненския Градско Общински Съвѣтъ отъ полицията, четемъ слѣдующето: „Сждебнитѣ власти, като направили анкета, постановили, щото г. Ранковъ да се отстрани отъ кметството. Окржжния Управителъ съобщилъ това постановление на Варнен. Общин. Съвѣтъ и го поканилъ да избере единъ врѣмененъ замѣстникъ до рѣшението на дѣлото му. Казания Съвѣтъ обаче отказалъ да направи това и отговорилъ на г-на Управителя, че нѣмалъ довѣрие освѣнъ у г. Ранкова. Подложенъ тоя случай на Постоянната коммисия, тя постановила да се растури Варненското кметство (значи никакво безразсѣдно харчение на общинскитѣ пари не е било причината за растуриятието на Съвѣта — това трѣбва да се забѣлѣжи отъ всички редактори на фонда ав). Както Варненското тѣй и много други кметства се избрани въ една много идеална епоха и подъ знамето на *Народната партия*, по тая причина въ тѣхъ се набѣкахъ много *плѣвели* (курсива нашъ), мѣсто на които не бѣше тамъ. Слѣдъ 18-й Май *хванатитѣ ланни-тица* (курсива нашъ) върваха, че осемъ-годишното стамболово робство ще е свѣстило мало и голѣмо, че всички ще забравятъ бѣснуванията си и охотитѣ си и ще се стекътъ около знамето на Народната партия, за да се направи невъзможно възвръщанието втори пътъ на стамболовщината, на това основание се отворихъ вратитѣ на учрежденията на всички, които се бѣхъ притекли около казаното знаме. По злочастие, обаче, тоя идеалъ трая само два дни и до пладня . . . Маската днесъ се сваля, народътъ познава приятелитѣ си и неприятелитѣ си, и ние, като върваме въ здравия неговъ разумъ, убѣдени сме, че той ще изчисти учрежденията си отъ тия плѣвели. Ний не се съмнѣваме, че Варненци ще избератъ единъ общински съвѣтъ, достоенъ да ръководи дѣлата на първия български търговски градъ, на българската марсилия (посмали манго!), за величието (!) на която днешното Министерство и цѣлата държава правятъ таква жертви. Държавата ще прѣсне *миллиони* за тоя градъ; тя има право да чакъ отъ него едно кметство, което да отговаря на тия благъ намѣрениия на властта, а не едно чапкънско кметство“.

Ний цитирахме горнитѣ думи, да се убѣдятъ сами и читателитѣ ни, че правителството произволно и беззаконно отстрани Варненския кметъ и растури градско-общинския съвѣтъ. Като четете човѣкъ тия думи, неволно му минаватъ прѣзъ главата всичкитѣ ония работи, по които писа полицейското „*Черно Море*“, което, съ безсрамието на „*Свобода*“, ясно казваше още по-отрано, че Ранковъ ще бжде отстраненъ; че съвѣтътъ, ако не послуша съвѣтитѣ на „стопанина“, гласътъ на полицията, ще бжде „*ще нещеге*“ растуренъ. Но това антрефиле хвърля повече свѣтлина. То освѣтлява даже и ония кюшета на консерваторската вжтрѣшна политика, които до сега много малко се забѣлѣзваха.

Ний нѣма да говоримъ тукъ, че Ранковъ е билъ отстраненъ отъ длъжностъ прѣди да има сждебно постановление. Тая лѣжа оста-

ва за смѣтка на *Миръ*, а прѣстѣжението, на Бенева.—Онова, което изеднѣжъ се хвърля въ очитѣ на читателя при четението на горния цитатъ, то е ниската хитростъ, съ която *Миръ* не само се стрѣми да оправдае флагрантното прѣстѣжление противъ законитѣ на страната (за което Бенева и С-не трѣбва да се дадѣтъ подъ сждъ), нъ и се стрѣми да докаже, че така именно искалъ народа, който повналъ вече кой сж неговитѣ приятели и неприятели. Епохата, въ която се избрахъ варненското и други кметства, била „идеална“, за това навлѣзли въ народнитѣ учреждения „плѣвели“, които правителството трѣбва да прѣчисти! Хе, ниски хора, гдѣ се намирате вий? Що правите? Помислѣте въ компетентността ли ви е *назначаването* на чиновникитѣ на общинскитѣ служби? Гдѣ остава тогава конституция, законъ, „законность“ и „справедливостъ“? Кой ще посмѣ да извади отъ народнитѣ общественни учреждения „плѣвелитѣ“, да ги замѣсти съ *назначени чиновници*? Птю! . . . Но днешнитѣ консерватори, които създадохъ стамболовщината, които сж сами нейното съдържимо, които безсрамъ викатъ противъ нея, немогатъ да правятъ другоаче. Тѣ испѣдиха всички чиновници, неконсерватори, по сждебното, военното, административното и други вѣдомства. Тѣ посѣгнаха още рано и на изборнитѣ учреждения, какъвто бѣ случая въ Дръново и сега продължаватъ тая своя политика въ Варна, като намѣрватъ да растуриятъ и всички кметства, които сж се съставили неблагоприятно за консерваторитѣ въ „идеалната епоха“. Безобразно, безсрамно: позоръ! И слушайте: вратата на учрежденията били „отворени“, а що значи това? Не прѣдзнаменувала ли туй, че консерваторитѣ искатъ да съспиятъ, разрушатъ институцията на народното самоуправление? Гаусно! Вратитѣ на общественитѣ учреждения неможе никой — ни правителство, ни князь — да отваря или затваря. На тия врати господаръ е народа и обществото и ний върваме, че ако Стоиловъ посмѣ да ги затвори, той ще бжде жестоко наказанъ. Но той мислѣлъ, че всички щѣли да влѣзатъ въ *Народната Партия* и за туй далъ свобода на входа! Вий помните, черни консерватори, че вратитѣ отвори народа и вамъ, а не вий отворихте тия врати на народнитѣ избраници. Вий не сте способни да отваряте вратитѣ: вашата способностъ е да ги затваряте чрѣзъ полицията.

Въ итогъ: вжтрѣшната политика на днешното правителство, както се види отъ *Миръ*, е да прислѣдва противникитѣ си, да ги изгони изъ общинскитѣ учреждения и да компектува по всички безчестни пѣтица свои партизани.

Тѣмо така постѣпва правителството днесъ съ Варненския общински Съвѣтъ и съ цѣлия градъ, който отъ 11-й Септемврий минжлата година особно се намѣрва въ аларма вслѣдствие полицейскитѣ домогвания.

Стоиловъ върва, че и народа ще му помогне въ изчистването на „*плѣвелитѣ*“ (чети оппозиционеритѣ). И той не се съмнѣва, че Варненци ще избератъ единъ общински съвѣтъ достоенъ да ръководи дѣлата на първия български, търговски градъ. И ний въ това не се съмнѣваме, ако има свобода на изборитѣ, но ако нѣма такъва, то знаемъ, г-нъ министри, че хората които ще изберешъ съ полицията си, ще бждѣтъ най-недостойнитѣ, защото: 1) съ това, гдѣто ще приематъ да бждѣтъ избрани съ силата на щикветѣ, ще покажатъ, че мразятъ народа, че сж противъ народнитѣ свободи, противъ институциитѣ на народното управление — а това е прѣстѣжление недостойно за единъ достоенъ избираемъ и 2) защото тия хора именно идатъ не да гарантиратъ економически и нравствено общината, а да я съспиятъ. Ний знаемъ, че *миллионитѣ* сж ония мотиви, които заставахъ кликата въ града ни да посѣгне чрѣзъ мръснитѣ ржцѣ на полицията върху народнитѣ избраници. Ний знаемъ, че процентитѣ, които ще дадѣтъ тия милиони, сж именно причинитѣ, които окуражаватъ правителственната малка тайфа да се мѣри съ болшинството, правятъ я способна на всичко ниско: „*Чап-*

класното Кметство“ безъ насилието на ци-коветъ ще се върне въ градската кѣща и тогава ще видите вий, ниски консерватори, нашата нивостъ.

ПО РЪШЕНИЯТА НА МАКЕДОНСКИЙ КОНГРЕСЪ.

Значението, което ще има първий македонски конгресъ, ще бѣде историческо, затова конгреса заслужава сериозното внимание на нашата преса. Ний отдавна още щѣхме да говоримъ по рѣшенията на тоя конгресъ, защото тѣ отъ своя страна ще иматъ голѣма общественна важностъ, толкозъ повече, че всички признаватъ, какво македонскиятъ въпросъ е общенароденъ въпросъ, че освободението на Македония и Одринския вилаетъ е общенароденъ идеалъ. Ний неговорихме нищо до сега, защото научихме, че всички рѣшения нещѣ бѣдѣтъ публикувани, та страхъ ни бѣше да не направимъ нѣкоя вредителна за свѣщенното освободително дѣло дивулгация. Сега, обаче, като се дава гласностъ на тия рѣшения, ний ще поговоримъ върху всѣко едно рѣшение, не за да нападаме конгресиститѣ, не да поощряваме членоветѣ на дружеството да не изпълняватъ рѣшенията, а да покажеме високото значение на тия рѣшения, да събудимъ съ това високото зачитание къмъ тия рѣшения отъ страна на членоветѣ на **Македонското Дружество** и да покажемъ малкитѣ грѣшки, въ които конгресиститѣ сѣ паднали, но не да ги нападаме (тѣ заслужаватъ нашитѣ най-високи симпатии), а да прѣдпазимъ, ако така може да се каже, бѣдѣщитѣ делегати отъ подобни погрѣшки. и да опитимъ тия послѣднитѣ, ако това имъ се удаде, да исправятъ станѣлитѣ погрѣшки. Ний никакъ, разбира се, не искаме да спъваме македонското освободително движение. Осѣждаме хората, които сѣ противъ него, които искатъ да го спрѣтъ. Ний знаеме при това, че мъченицитѣ само за туй сѣ станѣли светци, защото на собственния си грѣбъ сѣ носили кръста си и за туй свѣтваме приятелитѣ на македонската свобода сами да дѣйствуватъ, да чакатъ само отъ себе си и да не слушатъ думитѣ *«оставете на мене и правителството ми»*. Тия думи сѣ приспивателни Борбата не трѣбва да се спира.

Но на думата.

Най първо, първото рѣшение на Конгреса е истинското изражение на македонскитѣ искания. То е съобразно съ епохата и съ всичкитѣ държавни, междудържавни и обществени условия на поробената страна. То гласи: *«Цѣльта на македонскитѣ дружества е — придобиване за населението въ Македония и Одринско политическа автономия, приложена и гарантирана отъ Великитѣ Сили»*. Когато се говори за освободението на Македония и Одринско, нѣма по-хубава постановка на въпроса отъ тая, която Конгреса му дава, нѣма по-съобразна съ обстоятелствата и по-свѣтлостъ на условията цѣль отъ тая, която Конгреса опрѣдѣля на Македонскитѣ дружества. Македонцитѣ сами, оставени само на собственнитѣ си сили (като че ли е искалъ да каже Конгреса), немогѣтъ освободи Македония и Одринско и немогѣтъ гарантира Македонско-Одринската свобода. За това Конгреса казва, че политическата автономия трѣбва да бѣде приложена и гарантирана отъ Великитѣ Сили, положение съгласно съ логиката на нѣщата и международното право. Но като казва това Конгреса, нещѣ да рече, че ний трѣбва да скръстимъ рѣцѣ и да чакаме на Великитѣ Сили. Да приложимъ тая политическа автономия и да я гарантиратъ Силитѣ, трѣбва причини, които да ги заставятъ на това. Такива причини въ тоя случай ще се явятъ борцитѣ за свободата, организиранитѣ патриоти — македонскитѣ дружества. Юго ващо ний, като хвалимъ хубавата постановка на първото рѣшение на Конгреса, апелираме къмъ всички свободолюбци да го поддържатъ и да направятъ всѣки, споредъ силитѣ си, по нѣщо за неговото осѣществление Сега да работи за общото здружаване на маке-

донцитѣ и за образуване на нови дружества, както и за уреждането на съществуващитѣ.

Второто рѣшение е слѣдующето: *«Взѣмѣйки върху българскитѣ правителства и общественото мнѣние въ България и Европа чрѣзъ: а) печатното слово, б) агитации въ другитѣ Балкански държавици за общо дѣйствие въ полза на автономията, в) агитации и митинги, г) поддържане изборѣтъ за депутати въ Народното Собрание на ония лица, които се задѣлжаватъ да дѣйствуватъ за постигане цѣльта на Македонскитѣ дружества, д) испрацане делегати и меморандуми до Европейскитѣ дворове, и изобщо е) прилагане мѣроприятия, диктувани отъ силата на обстоятелствата»*. Това рѣшение въ известни свои страни е добро и даже належащо; но въ други то не само е една грѣшка, но и най-голѣмий грѣхъ, който е направилъ нашиятъ — Македонски — Конгресъ, като е замѣсилъ идеала на едно освободително дѣло съ ниското движение на партизанскитѣ страсти у насъ — въ свободната частъ на нашето отечество. Нищо неможе да се каже противъ а, б, в, д и е пунктове на това рѣшение. Напротивъ прѣпорѣчанитѣ въ тѣхъ средства за достигане цѣльта на македонскитѣ дружества сѣ не само най-подходящитѣ въ случая, нѣ и единственитѣ, които могатъ се упражни. Печатното слово е нужно да разясни; агитациитѣ въ другитѣ Балкански държавици е потрѣбно, защото и тѣ иматъ интереси, свързани съ освободението на останѣлата неосвободена частъ отъ Балканския Полуостровъ; защото тѣхната помощъ, която ний най-лесно можемъ спечели, ще ни бѣде потрѣбна. Сърбия, Ромѣния и Гърция еднакво трѣбва да бѣдѣтъ заинтересувани въ освободителното дѣло. Тѣ трѣбва съ еднаква сѣрдечностъ да се отнесѣтъ къмъ него и да му дадѣтъ своето най-полезно съдѣйствие. Отъ тия три държавици, ако тѣ се осолідарятъ съ идеята за политическата автономия заедно съ България, Македонското дѣло може да очаква толкова, колкото и отъ Великитѣ сили. Резонитѣ, на които се крѣпи това наше твърдение, сѣ слѣдующитѣ: 1) тия три сили, заедно съ България, сѣ физически — непосредственно-допрѣни до разсѣпващата се Турция и тѣ могатъ непосредствено и чувствително да дѣйствуватъ на нея, и 2) тия три държавици иматъ едно население повече отъ 13 милиона и то може — сдружено — да се постави морално и физически срѣщу Турция. Агитациитѣ въ тия държави би постигнали много скоро згрупирвайнето на всичкитѣ интелигентни свободолюбиви сили и по тоя начинъ би спечелили общественото мнѣние въ тия държавици, а, слѣдователно, и тѣхнитѣ помощи на дѣлото. Агитациитѣ и митингитѣ ще иматъ така сѣщо голѣмо значение било за поддържане на духа къмъ освободителното дѣло, било за случайни и врѣмenni придобивки въ негова полза. Испрацането на делегати и меморандуми до европейскитѣ дворове има сѣщо така голѣмо значение. Еднажъ сдружени всички Македонци и други въ общо Македонско Дружество, тѣ ще могатъ съ тѣжестъ да се прѣдставляватъ прѣдъ чуждитѣ дворове и тѣхнитѣ делегати ще бѣдѣтъ посрѣщани съ довѣрие. Чрѣзъ делегатитѣ и меморандумитѣ ще се искава положението на Македония и исканията на робитѣ въ Турция. А това ще бѣде отъ голѣма полза за освободението. Чрѣзъ напрѣгната въ такъва смисълъ дѣятелностъ може да се очаква спечелване на европейското общественно мнѣние, съчувствието на другитѣ народи, които възможно е да вдигнатъ гласъ за Македония.

Не това може да се каже, обаче, за главната частъ на това рѣшение, за неговата постановка и пунктъ г

(Слѣдва).

ГОЛИТѢ ОБѢЩАНИЯ ОТЪ-ГОРѢ

И ДѢЙТЕЛНОСТНОСТТА.

По поводъ окръжното писмо на Г-нъ М-ра на Просвѣщението.
(Продължение отъ брой 13—14).

Че материалното подобрѣние на учителя ще има за слѣдствие умственното и нравст-

венно повдигане на сѣщия, включително неговата педагогическа вѣщина, за това не може да има никакво съмнение. Безъ да се впуцваме въ подробности по това, ний ще се ограничимъ да цитираме мислитѣ на „Учителъ“, които сѣ и наши мисли:

„Освѣтъ дѣлжноститѣ, които му се налагатъ отъ неговата професия, като педагогъ, учителъ е призванъ да работи и вънъ въ обществото. Значи, въ умствено и морално отношения, учителъ трѣба да стои по-горѣ отъ окръжаващата го срѣда, иначе немислимо е никакво влияние върху нея. Поставенъ на такава висота, учителъ трѣба да бѣде обезпеченъ и материално, за да прѣкарва единъ, сравнително, охолень животъ; иначе житейскитѣ пужди и всѣкидневнитѣ лишения ще затѣпятъ у него всички добри побуждения, учителъ сѣ единъ дѣецъ, който по характера на професията си е най-згодния, най-добрия факторъ за подигане равнището на общественото, умствено и нравствено развитие. Направѣте строгъ изборъ на учителскитѣ сици, дайте на учителя нужната свобода въ кръга на просвѣтителната му дѣятелностъ, усигурѣте му едно охолно материално положение — ето ви добри училища, истински разсадници на просвѣщението“.

(*«Предстоицѣтъ реформи въ нашето учебно дѣло»*, „Учителъ“ кн. I—II, год. II).

Отъ всичко до тукъ казано върху нуж-

дитѣ на учителя, ний мислимъ да се остави факта, какво народния основенъ учителъ има една първа нужда — *материално подобрѣние*.

И че това е една *въпиюща нужда*.

Но помни читателя, че въ „приятелското“ си писмо „Приятеля“ на учителитѣ бѣ „приятелски“ *обѣщавалъ*, че той, сирѣчь г-нъ Министръ Величковъ, *бащински ще зацѣпва нашитѣ интереси, колкѣтъ за това се нужда прѣдстави*. Ехъ, ето ѣж, г-нъ Величковъ, ето ѣж нуждата, ако до сега не Ви се е „прѣдставяло случай“ да ѣж видите! Ето ѣж, въпиющата нужда, зинала и чака отъ Васъ „зацѣта“, чака удовлетворение.

Помни още читателя насочванията по

това на тукашния въ г. Варна поклонникъ на г-нъ Величкова, когато този министерски *рабъ* чрѣзъ „Черно-Море“ „балсамно“ ни ублажаваше, че въ лицето на г-нъ Величкова, ний имаме единъ приятелъ, *«който ще мисли, ще мисли, ще се грижи за насъ»*.

Но менъ се чини, че паметливий читателъ, хеле пъкъ ако той е учителъ, трѣба да помни и знае и още това, че когато г-нъ Величковъ *безгрижно* си зима 18 хиляди левчета, — плата на 18 добри и полезни учители, — кога си яде и пие безгрижно, *охолно*, то въ сѣщото това врѣме неговитѣ учители, за които имало вече кой „да мисли, мислѣ и да се грижи“, тѣ, клѣтитѣ, държатъ не съ дене и мѣсеци, а съ години *рамазанъ*, свиватъ се на „кравай“ въ хатлитѣ безъ огънь въ мразъ, обръщатъ се на „бурета“, овити въ по „четире чифта дрипели“, въ забрана отъ неприятния елементъ чрѣзъ студений сезонъ*).

Но да оставимъ шегата на страна, ако това е наистина *шега*, и да прослѣдимъ сега въпросѣтъ, който непосредствено слѣдва слѣдъ казаното до тука, именно: въпросѣтъ за бащинскитѣ загрижвания (sic) на г-нъ Министра върху материалнитѣ пужди на учителя.

Но необходимостъ ли е да се расправи твърдѣ много по това? Вий добръ знаете, г-нъ учителю, какъ и защо „интелигентната“ камара, въ болшинството на която като виденъ и авторитетенъ прѣдставителъ бѣше и самъ г-нъ Величковъ, намѣри за добръ да се незанимава съ нашия, учителски въпросъ, защото *имаме врѣме за него*, па и вамъ е добръ известно защо не остана

*) Чети за *халѣтъ* на учителитѣ въ в. „Надежда“, бр. 6, „Неочаквана вечеринка“:

„Нѣмамъ ни клѣчка дърва (оплаквавъ се помежду сѣ нѣколко учители), вечеръ не може да се чете отъ студъ. Лѣгамъ си отъ рано, ама и въ дрѣхитѣ не е по-кѣлопиръ . . . на четири ката ставамъ и пакъ хане. Само да ме видѣтъ — цѣло кравайче. Ето и дрѣхитѣ ми сѣ още лѣтни. Благодарение, че ми дадохъ умъ, та взехъ всичкитѣ си лѣтни панталони и ги обухъ ей подъ тѣзи. Сега съмъ съ четири чифта гащи и три панта. Па, гдѣ дай: едно, двѣ, три, мязамъ на *буре*, нали?“

време за него Но да мълчимъ за тия работи, защото, наистина, това е чисто *партизанство*, а пъкъ въ блажения режимъ на „моралното влияние“ не се позволява на учителя да се *мисли въ политиката*; иначе той може лесно да бжде „пръждосанъ като хамово сѣме“, щомъ не се съблюдава съ окръжното Но Днесъ трѣба да знаятъ тия, които не искатъ да знаятъ, че месението въ политика е монополъ за прѣвиплигирванитѣ консерватори, и нивга това не може да бжде право на даскалитѣ—*илюти*. Окръжното подъ горний М е монументъ, и да протестирашъ противъ него, като Варненскитѣ *донкихоти*, значи да се „не подчинявашъ на правителствени распореджания“, да се *бунтувашъ*. Но за това пъкъ г-нъ Величковъ ще те дръпне за ухо и на нѣкоя Света Врѣбница съ една телеграмичка, вижъ че те истикали вънъ изъ школата.

Но защо ли да се расправяме по работи, извѣстни вече на всички; по-добри би било да се позанимаемъ съ друга една тема отъ въпроса, която като че ли не е още обрнѣла нужното внимание на всички другари, за да иматъ слабостта все още да се подмамватъ отъ „общанията“.

Именно:

Да видимъ, дѣйствително ли Г-нъ Величковъ мисли да прави нѣкакво фактическо улучшение по материалното положение на народнитѣ основни учители, и дѣйствително ли той може да стори това даже и тогава, когато това би било искрено негово желание? и въ противенъ случай, неговитѣ много шумни и обайни *обещания* не сж ли просто *ирония* надъ клетия народенъ труженикъ?

Заб. — За неизлишно считамъ да явя, че до тукъ продължената статия, която имаше още не малко да продължава, спира, за да се отпечата въ отдѣлна брошура. Нека извинятъ читателитѣ за нейното нередовно публикуване, причината на това е винаги бивало прѣтрупания материалъ въ вѣстника.

Н. Стойновъ.

Безбожнитѣ клевети на писачитѣ около „Черно Море“ нѣматъ край.

Тия хора експлоатиратъ всѣки невиненъ фактъ, Не се спиратъ тѣ прѣдъ никакви срѣдства, Не оставихъ на мира ни горкото ми болно, кученце.

„Уличний лудетина Стойновъ проповѣдва по кръжмитѣ безбожие“, ето новъ аргументъ по „безправственното поведение“, съ който да допълнятъ „мотивитѣ“ си противъ „уличния лудетина“ по дѣлото на отстраняването му, причинитѣ на което все още се прикриватъ отъ „честния“ инспекторъ Ив. Д. Ивановъ. „Безбожието на нашитѣ млади учители трѣбва да обрне вниманието на надлежното начальство. Трѣбва да имъ се *внуши освѣтателно*, че кръжмитѣ не сж мѣсто за възпитателни проповѣди противъ Бога. . . . Да кажемъ ли имена? Единътъ е лудетината Стойновъ, отстраненъ, войнствующъ учителъ.“

Още:

„Училищния инспекторъ г. Ив. Д. Ивановъ, учителътъ Толевъ и учителката г-ца Чупкова се нападатъ по начинъ, какъвто може да изнайдѣ само уличний лудетина Стойновъ Карай, лудетино! *подиръ нѣкой мѣсець ще трѣбва да си занятъ да тѣрсятъ слѣбъ и не ще иматъ врѣме* . . .“

Клеветѣте, безочливи, клеветѣте, безсрамници, клеветѣте, безбожно лъжѣте! Но знайте, че азъ Ви вече прислѣдвамъ официално чрѣвъ Правосѣдѣето.

„Не судите, да не судими будите.“

И знайте, че самия наивенъ човѣецъ, който ви е донесълъ за невинната случка, безбожно отъ васъ експлоатирана по единъ печувано нахаленъ начинъ, самъ той на другия денъ въ лична срѣща при множество свидѣтели имъ прямоушнито да исповѣда, че не е месилъ мене въ „*обявлението*“ си (тъй наричаше той своето доношение), изопачено отъ васъ, и помнѣте, слѣдователно, хора безъ капка съвѣсть, че и той заедно съ всички

други свидѣтели самъ ще свидѣтелствува противъ вашитѣ безбожни клевети.

Колкото за това, набоженъ ли съмъ азъ или безбоженъ, за себе си, имамъ честта да ви кажъ, занимаието съ теологизмъ за или *противъ* за менъ считамъ еднакво за излишно занимание, защото както го е казалъ дълбокъ единъ мислителъ на нашия вѣкъ, О. Контъ, „аттеиста еднакво както деиста все още е теологъ“, а теологията давнимъ давно е съвѣтъмъ изволирана отъ положителната мисълъ на Науката, като е останжала, както казва Шопенгауеръ, „занимание само за робитѣ и дѣцата“.

Но ако вий, дълбоки „набожници“, не сте се още освободили отъ игото на изигралитѣ своята миссия на *социална дисциплина* теолого-метафизически мистери, и дѣйствително си водите отъ началата на нѣкаква си своеобразна ваша „черно-морска“ теология, сериозния човѣкъ не може освѣтъ да ви съжалява за вашитѣ доисторически концепции. Въ това именно положение на жалки атависти и ретардатори, вий ставате още по-смѣшни съ претенциитѣ на публицисти—ръководители на модерната общественна мисълъ, за каквито тѣлеславно обичате да се *рекомандувате* всѣки денъ и всѣки часъ.

Но кои сте вий, толкова съсърдни застъпници на религиозната обидена честъ на обществото? Кои сте вий, прѣданны посрѣдници между Земята и Небето, които се тѣй въмущавате противъ безбожието на врѣмената? Кои сте вий, отъ коя вѣра сте, кому Богу служите?

Азъ таяж, религиозно таяж искренната и съдечна вѣра на единъ вѣренъ и прѣданны християнинъ, на единъ такъвъ мюсюлманинъ, будистъ или брахманистъ; таяж убѣжденията на всѣкого човѣка, били тѣ религиозни, нравствени, научни или социално-политически, таяж ги съ всичката абсолютна вѣротърпимостъ, като изисквамъ сжщото и отъ другитѣ за мене. Но кои сте вий, питамъ пакъ въпросително, отъ коя вѣра сте, кой е вашия Богъ? Кому се вий кланяте, кому се вий молите, кому жертви принасяте? Да, кой е вашия Богъ? — Християнския? Но вий всѣки денъ и всѣки часъ направо прѣстъпвате едва ли не десетѣтъ Негови заповѣди, грѣмогласно, стихийно прокламирани на високий свѣщенъ Синай! . . .

„Да не будутъ тебѣ бози ниѣи развѣ Мене“, заповѣда той.

„Не сотвори себе кумиръ ни всѣкаго подобия“, бѣ втората му заповѣдъ.

„Не убий“ е пакъ негово заповѣдъ.

„Не укради“ гласи осмата негово заповѣдъ.

А вий?

Единъ ли само Богъ имате, одному ли само Богу се кланяте?

Не вий ли си творите кумири и всѣки подобия отъ златни телци изъ безотчетний фондъ, излѣти капка по капка отъ потъ, кръвъ и слъзи на поробенъ народъ?

Не вий ли съ всѣкидневнитѣ ваши клеветничества и интриганства не отнимате хлѣба на гладнитѣ, като искате чрѣвъ медленна агония да убивате чрѣвъ гладъ тия, които естествено и на законно основание се явяватъ ваши неприятели? Какво значатъ думитѣ ви: „Карай, лудатина! *подиръ нѣкой мѣсець ще трѣбва да си занятъ съ тѣрсение на хлѣбъ и не ще иматъ врѣме*“, — чувате ли, „не ще иматъ врѣме“!

„Не укради“ е казано въ 8-та божия заповѣдъ, но що значи вашия безбоженъ паразитизмъ на десетина души около едно крантаво „Черно Море“, съ хиляденъ расходъ мѣсечно; отъ кѣдѣ иде всичко туй? отъ абонатитѣ ли? . . .

И когато 9-та заповѣдъ изрично заповѣдва: „Не послушвай свидѣтелства ложна“, вий едва ли брой минавате да не клеветите, интриганствувате, да не лъжете противъ честнитѣ и неповинни граждани, както и сега е случая съ мене и г-нъ Ив. Константинова, при всичко че и дума не е бивало за божие или безбожие.

Е, кажете сега, кои сте вий, отъ коя вѣра сте, на кой богъ служите, въ коя вѣра вѣр-

вате? За кой богъ се застъпвате, за осквернение на чия вѣра боювате? Кажете, въ името на собственъ вашъ интересъ, защото, безъ това, всичкитѣ ваши дѣяния неуспоримо доказватъ, че ако има хора безбожни, хора безъ вѣра, хора служащи и кланяюща се само на дявола, на злото, то сте именно вий, точно Вий.

Колкото за криминалната (!) статия върху прословутия ви изборъ (?) на 9 Априлъ, неудовлетворителността на който се пакъ, между другото, отдава въ извѣстна частъ на моя морално-словесна агитация (споредъ духътъ на рапорта на г-нъ Гл. Учителъ и прѣдсѣдателъ на бюрото), когато азъ стояхъ почти нѣмъ прѣвъ всичкото врѣме, за неуспѣхътъ на който карикатуренъ изборъ нахално бѣдяхъ единъ още абсолютно невиненъ господинъ, чиновникъ (че ужъ агитиралъ между селскитѣ учители), който е спалъ въ домътъ си тогава, когато е текло нещастното врѣме на историческия изборъ, и противъ когото човѣецъ смалъ що не се завело дѣло за отстранението му отъ служба (и пакъ нѣмало „*критически минути*“ за г-нъ Инспектора!), — колкото за тая статия, при всичко че заявявамъ съ честното си слово, че не е писана отъ мене, но считамъ за нужно да кажъ високо прѣдъ всички и прѣдъ „честния“ инспекторъ, разговорътъ ми съ когото билъ „невѣрно прѣдаденъ“ и че „не въ слѣдствие на този разговоръ съмъ билъ отстраненъ“ (а за какво? — дяволъ още не знае тая тайна), да, считамъ за необходимо да кажъ, че съмъ винаги готовъ да подпишъ подъ нея поне за истинността на процитиранитѣ факти, колкото отъ тѣхъ лично на менъ положително сж извѣстни.

Да изобличавамъ г-ца Ч. и г-нъ Т. не намѣрихъ поне за мене си за нужно, тогава особено, когато тѣ сами себе си явно и публично изобличихъ, а може би и ще продължаватъ да се изобличаватъ въ собственото си поведение. Тѣхното днесъ изволиране отъ другаркитѣ и другаритѣ е вече сврѣхмѣрно за тѣхъ морално наказание, прѣдъ което блѣднѣе всѣкакво друго по цни пжтъ. Азъ нѣмамъ за тѣхъ, като бивши другари, освѣтъ мое дѣлоко съжаление, ако сж наклонни да вѣрватъ въ тая моя искренностъ.

Да изобличавамъ пжкъ азъ, *подвѣдомственъ учителъ*, своя „началникъ“, инспектора Иванъ Д. Ивановъ, за неговото нравствено недостойнство, като инспекторъ и „човѣкъ“, да го изобличавамъ по-вече отъ това колкото, неволно прѣдизвиканъ, сторихъ въ моето скромно писмо „До Стария Учителъ“, което направило отблагодарително впечатление на толкова граждани, що Иванова познаватъ, и за което, неволно идъ да кажъ, получихъ поздравии на благодарностъ за труда, съ упрѣкъ само за че съмъ му спастрилъ името, — да го изобличавамъ повече отъ това, считамъ за излишно, да не кажъ отвратително; защото съ най-недостойното си поведение, съ своето подзебно и надзебно гонение противъ учителитѣ, той отдавна е изгубилъ за мене, както и за всички почти други тукъ въ околията учители колеги, всѣкакъвъ авторитетъ на морална личностъ! толкова повече не бихъ сторилъ това, защото първото ми писмо „До Стария учителъ“ той остави безъ всѣкакъвъ отговоръ, при всичко че знаеше и исповѣдаше, че се адресираше до него. Сви си той опашката, както му е обичай при такива незгодни обстоятелства, замълча, изгуби се, ни дума. „Ни лукъ ялъ, ни на лукъ мирише“. Хитръ, пакъ ще кажъ, колкото прауса, кога го въ широката пустиня бедунинъ съ ата напргне. Почти смѣшенъ и не малко смѣшенъ става и нашия праусъ въ това комично положение. Но точка по това за сега — ала за другъ нѣкой пжтъ не гарантирамъ: особено ако бждъ заставенъ.

За епитета „улична лудетина“, съ който тѣй безцеромонно ме китите, можахъ да Ви посоча чл. 29 отъ Закона за печата, да Ви прѣдамъ на второ едно прислѣдване отъ Законитѣ. Ако това не прави, отдайте го на единственната причина, че азъ не искамъ да Ви сторя честъ, да се *сметъ обиденъ отъ Васъ*,

Това би било много за васъ. При това, свѣстнитѣ хора знаятъ вази и пази.

Безбожнитѣ Ви и безсрамни толкова открито заявявани публични заплашвания за „отнимание хлѣбъ“ ми, при всичко че не вий изъ вашата фурна и съ вашия трудъ ми го давате, тия заплашвания, които сж най ясно отражение на вашата ненавистна консерваторска душа, въ новий „Белгийски“ образъ, тия ваши безчеловѣчни заплашвания ни най-малко не ме стрѣскаатъ; защото хиляди пѣти прѣдпочитамъ да гладувамъ, безъ „хлѣбъ“ да умрѣ, отколкото свѣстѣта си да заложя по примѣрътъ на вашия *modus vivendi*.

„Кѣтъ да бѣде тозъ българинъ,
„Който още търпи
„Въ земята си тѣзъ консерви,
„Тѣзи адски души“.

Н. Стойновъ.

УЧИТЕЛСКИ КОНГРЕСЪ.

Днесъ, когато вече почти цѣла България е прошарена съ дружества; когато и въ най-затѣтеното кюшенце на нашето отечество ще срѣцнете основано дружество; когато всѣкой день пристигатъ извѣстия за нови здружавания; — всичко туй ясно свидѣлствува, че цѣлѣта на *здружаването* се е почти *напълно* разбрала отъ по-многого учители въ Княжеството. Като е тѣй, мислиме ний, за сега вече нѣма нужда да говоримъ повече за *необходимостта* отъ здружаването. Само мимоходомъ ще споменемъ тукъ, че желателно е, щото тамъ, гдѣто нѣма още основани дружества, да се побърза и по-скоро да се основатъ тавива.

Нѣ слѣдъ всичко това, което до днесъ се е направило, може ли то да ни гарантира, че единъ день нѣма пакъ всичко повторно да се *разкапе* — *разруши* отъ нѣкои си *враждебни политически* или други нѣкои *ненадѣйни стигии*, както бѣше прѣвъ 1889 година?

Ето въпросъ, надъ който трѣбва да се помисли и да се отговори съ всичката сериозностъ.

Какво днесъ прѣдставляватъ учителскитѣ дружества, ако не една распожсана, още безсилна масса, която се застрашава и отъ най-слабото орѣжие да бѣде единъ день *разорена* като прочутата Троя и да стане *плѣнка* въ рѣцѣтъ на . . . ? Какво сж направили досегашнитѣ основани дружества, и могатъ ли тѣ, така поставени, да направятъ нѣщо за подобрието на учебното дѣло въобще и положението на народния учител въ частностъ? И най-послѣ, могатъ ли тѣ, поставени при такива условия, да извадятъ народния учител отъ това му мизерно положение, — да гарантиратъ гражданската му и политическа свобода, толкова необходима за него? *Не*, е отговора на тѣзи въпроси и *никога не!* Като е тѣй, какво трѣбва да се прави по-нататъкъ да се запази това, което до днесъ сме сторили, да се *здраво* заякчи и да се постигне гонимата цѣль отъ здружаването? Отговора на този въпросъ е много лесенъ и не сме ний първи, които сме се исказали по него, той е, че *всички дружества трѣбва да побързатъ за единъ конгресъ прѣвъ тази — лѣтната ваканция и за създаване една обща учителска федерация*. Това е повече отъ необходимо. *Конгресътъ* ще бѣде, тѣй да се каже, *цимента* на здружаването. Да се говори повече за необходимостта на конгреса, да се изброяватъ факти, мислимъ, нѣма нужда. Това е очевидно. Стига да упоменемъ *само* на единъ отъ най-прѣснитѣ факти, и всички ще се убѣдятъ за необходимостта на конгреса. Напр. мнѣнието: *»да се вземе ли участие въ избора на 9 Априлъ за кандидати на Висшия Учебенъ Съвѣтъ или не?»* е достатъченъ фактъ да убѣди всѣкого въ това, — да се съгласимъ за конгреса. Който е слѣдилъ внимателно този въпросъ — за изборитѣ на *Висшия Учебенъ Съвѣтъ*, е видѣлъ, че работата дойде до тамъ, гдѣто учителскитѣ дружества и учителитѣ се застрашаватъ отъ едно *расцѣпление*, даже въ единъ и сжщъ градъ. Ето защо, като мислимъ, че е рѣшенъ въпроса за единъ конгресъ прѣвъ настоящата лѣтна ваканция, ний прѣминаваме къмъ други

въпроси, които ще разгледаме по надолу, и които заслужаватъ не по-малко внимание, а тѣ сж:

I. *Врѣмето, прѣвъ което да се събере конгреса.*

II. *Мѣстото за конгреса.*

III. *Числото на делегатитѣ отъ всѣко едно дружество за конгреса.*

IV. *Въпроситѣ, съ които има да се занимае този конгресъ.*

I. *За врѣмето*, прѣвъ което трѣбва да се събере конгреса, нѣма нужда да се говори на дълго и на широко, най хубаво е — прѣвъ втората половина на м-цъ Юлий. Това е мнѣние и на Казанлъжкото Околийско Учителско дружество.

II. Като става въпросъ, въ кой именно градъ трѣбва да се събере конгреса — това е немалко важно — считамъ за нужно да дамъ мнѣнието си. Прѣди всѣчко града, въ който ще се събере конгреса, трѣбва да отговаря поне на слѣдующитѣ най-важни условия:

1 о. *Да бѣде центръ на съобщенията*, а такива градове сж: **Варна** и **София**. И двата тѣзи града иматъ най-голѣми улеснения за пътувание. *Варна* е свързана съ Южна-България съ желѣзница и съ море, съ С. България — съ Дунава и съ желѣзница. *София* е свързана съ море и съ желѣзница отъ една страна, а отъ друга — съ Дунава и съ Ломската шосе. Делегатитѣ и за двата града ще пътуватъ съ желѣзница и по море; само една малка частъ делегати ще пътуватъ по сухо. Даже, ако е думата да **бѣде Конгреса въ Варна**, още по-малко делегати и по-малко разстояние ще пътуватъ по сухо. *Това е едно преимущество на Варна прѣдъ София*.

2 о. *Да бѣде економиченъ*, т. е.: разносикъ за всѣкой единъ делегатъ да се намалятъ до minimum. А за това е необходимо да има повече хотели за спанье, а слѣдователно и по-евтини. Варна има и туй обстоятелство, че прѣвъ лѣтния сезонъ, на морскитѣ бани таксата на желѣзницитѣ е намалена на *половина*, обстоятелство, което не по-малко ще улесни нашитѣ дружества парично, на които материалното положение и безъ това е *твърдъ незавидно*. *Това е второ преимущество на Варна прѣдъ София*.

3-о. *Да не бѣде въ София, гдѣто официалнитѣ и партийнитѣ подшувания би побъркали на неговата самостоятелностъ въ рѣшенията на въпроситѣ* — мнѣние на Казанлъжкитѣ ни другари, сжщо и наше. *Това е вече трето преимущество на Варна прѣдъ София*.

Колкото за мнѣнието на Казанлъжкитѣ ги колеги, че градътъ трѣбва да има *»известни заслуги за нашето умствено и училищно възрождение»*, или пъкъ *»градътъ да бѣде по възможностъ въ сръдната на Княжеството»*, географически, — това толкова не е необходимо.

Ако разгърнемъ страницитѣ на нашата история, ще видимъ, че не само *Габрово* има *»известни заслуги»*, нѣ — и *Котелъ*, *Шуменъ*, *Карлово* и др. градове; освѣнъ това, не само *Габрово* се намира въ *сръдната на Княжеството*, нѣ и градоветъ *Казанлъжъ*, *Карлово* и *Търново*. За насъ не важи толкова да гледаме, да ли има града *известни заслуги*, или се намира въ *сръдната на Княжеството*, а важи само — да погледнемъ на въпроса *по-практически*. Нека да допустнемъ за минутка, че гр. Габрово се опрѣдѣли мѣсто за конгреса, тогава трѣбва всѣкой единъ делегатъ, малко или много, да пътува по сухо — съ каруца; а пъкъ кой не може да отрече това, че пътуването по сухо съ каруца е много по-уморително и по-сѣпо, даже двойно и тройно, отколкото онова — съ параходъ или желѣзница. Ей защо, ний мислимъ гр. *Варна* да бѣде мѣсто за Конгреса.

III. *Най-главно по економически съображения да се испрати отъ всѣко едно дружество по единъ делегатъ.*

IV. Най-важнитѣ въпроси, съ които има да се занимае, тагодишния конгресъ, могатъ споредъ насъ, да бждатъ: 1) утѣжаване на основанитѣ дружества; 2) изработване *програма и организация на федерацията*; 3) Избиране централно бюро; 4) Избиране единъ редакционенъ комитетъ за издаване *органа на федерацията*; 5) Материалното подобриение

на народ. учителъ; 6) Начина на исплащанieto; 7) Окр. Учил. Съвѣтъ; 8) Гарантиране свобода на учителя; 9) Изборностъ на учил. инспектори и глав. учители; 10) Нѣкои по-важни пунктове по вжтрѣшната уредба на училищата.

По този послѣдния (IV) пунктъ ще са повърнемъ въ идущитѣ броеве на вѣстника и ще разгледаме въпроса *точка по точка по-обстоятелствено*.

Като свършваме статията си, накрая ще помолимъ всички дружества и други лица, учители или не, интересующи се отъ въпроса, да се исказватъ печатно по него, като указватъ за сега *главно на мѣстото*, та да можемъ по този начинъ да се съгласимъ всички по него въпросъ, а сжщо и по въпроситѣ, които Конгреса ще има да рѣшава. И това трѣбва да сторимъ часъ по-скоро, защото врѣмето е кратко.

А.

„Висшия Учебенъ Съвѣтъ“ и Учителски Другаръ.

(Продължение отъ брой 16 и край.)

Може ли сегашното министерство на народното просвѣщение да направи безъ участието на народнитѣ учители извѣстни материални, нравствени и политически подобрения въ полза на послѣднитѣ? Да допустнемъ за малко, че г-нъ Величковъ искрено се е заловилъ за това — да помогне, и че неговото желание е „доброто желание“ на Министерството. Мисли ли, обаче, *»Учителски Другаръ»*, че Величковъ е въ състояние да направи каквито и да сж полезни реформи безъ да влезе въ конфликтъ съ своитѣ колеги-Министри? Това може много ясно да се види, при всѣко че въпроса е сложенъ, като се хвърли единъ погледъ върху нашия годишенъ бюджетъ и тоя за расходитѣ на разнитѣ М-ства. Тамъ е ясно, че увеличението бюджета на Народното Просвѣщение, което Величковъ трѣбва да поиска, при днешнитѣ условия е възможно само на смѣтка намаления на бюджета въ другитѣ М-ства. Това никой не може да успори, като знае положението на нашия данъкоплатецъ, отъ една страна, и отъ друга — минжолодишнитѣ намаления на бюджета и отношенията на бюджетитѣ за разнитѣ М-ства. Ако има нужда, ний ще го докажемъ това съ цифри на рѣка. А за туй — питае редакцията на *»Учителски Другаръ»* — ще влѣзе ли г-нъ Величковъ въ конфликтъ съ колежитѣ си Министри за да подобри положението на учителитѣ материално? До като учителското движение не заяви и не налѣгне за реформи, като пази своята самостоятелностъ, ний утвърждаваме: нѣма никаква възможностъ, за кой ще и да е министръ, да направи нѣкакви удовлетворителни материални подобрения за учителитѣ и единъ конфликтъ, какъвто може да бѣде като горния, отива противъ самия Мръ като Министръ. Ето мѣстото на една прѣдставителна *неносрѣдствена* парламентарна дѣятелностъ кждѣ се явява. Сдружената учителска сила може да прояви тази дѣятелностъ и тя ще я прояви въ камарата на идущата сессия на Народното Събрание, ако федерирането ни се осъществи по-рано. И ако м-ното иска да помогне на народното просвѣщение, собствено, колкото става дума за материалното подобриение на учителя, нека то да не прѣчи, а да *помага на учителското движение*. Само *организираната сила* на това движение ще избави отъ трудното положение и Министра и учителитѣ, когато стане дума за увеличение на бюджета на просвѣщението на смѣтка на другитѣ министерства, защото тогава ще има *организирана учителска сила*, която вече иска подобрения, която ще стой задъ гърба на м-ра и която ще служи за подкрѣпа и мотивъ за по-легкото разрѣшение на прѣдполагаемитѣ възникнали „конфликти“. Тѣй щото, като говори *»Учителски Другаръ»* за „доброто желание на м-ството да помогне на учителитѣ“, трѣбва да има прѣдъ видъ рамкитѣ на осъществяването, възможността на това „добро желание“ на министерството,

а не да осжда учителитъ въ „сми“ и „странни“ рѣшения, за гдѣто не сж взели участие въ изборитъ за избирание кандидати на *«Висшия учебенъ съветъ»*. Тѣзи „сми“ и „странни“ рѣшения по-скоро могатъ да се припишатъ на „Учителски другаръ“, защото канеше учителитъ да се поддаватъ на *«вли»* съ вземането участие въ изборитъ, поведението, което за малко врѣме намали степента на ревността въ учителското движение. А това, споредъ насъ, е вече не смѣло, не странно рѣшение, но едно прѣстѣпление дошло отъ тамъ, отъ гдѣто най-малко се очакваше.

Но какво да кажемъ за гарантирането *«независимостта на учителя, като гражданинъ»*, много пужна при дѣятелността му като учител и на обществото. Гарантира ли и може ли да гарантира тая независимостъ едно министерство, което върви противъ цѣлитъ на учителското движение? О! за това има много доказателства, които отговарятъ отрицателно. Да казваме ли за отнемането гражданскитъ и политическитъ права на учителитъ съ окръжни, за насилниятъ и прѣвншаване на властѣта си надъ учителитъ отъ страна на разни инспектори и административни власти? Да редимъ ли побоищата надъ учителитъ, ареститъ, изключванията, отстраняванията, мѣмренията и най-сетнѣ заплашванията? Това не сж думи, а редъ факти, отъ които кожата настрѣхва на човѣка! И за какво „добро желание“ ни приказва още „Другаръ“?

Учителѣ, самостоятелността на учителското движение трѣбва да се запазва! Нашата нравствена чистота е силата на оръжието ни. „Пътѣтъ е мѣченъ, но славенъ...“

Ще завършимъ статията си, като разгледаме слѣдствията отъ туй поведението на „Уч. другаръ“.

Ако се впускаме да разгледаме това, струваме го единичко за туй, защото понататъшниятъ вървежъ на учителското движение го изисква настойчиво, защото нашата тактика трѣбва да бѣде прямолинейна спрямо цѣлитъ на учителското движение. Мислѣхме да говоримъ и по това обстоятелствено, но „Уч. другаръ“ самъ говори по рано и ни прѣдизвика.

Въ 6-й брой *«Уч. другаръ»*, въ уводната му статия, срѣщаме мисли, изказани по тоя поводъ: „Както въ общественния животъ на нашия народъ, тѣй и въ заченатото учителско движение, при всѣко начинание отначало гледашъ ревностъ, съгласие, одобрение, еднородие; работата трѣгва правилно, тихо, бевъ шумъ, като че ли е нагласено отъ напредъ“. „Но тъкмо се надѣвашъ, че успѣхътъ е несъмненъ, че цѣлѣта сигурно ще се достигне—продължава в. „Другаръ“—токо изведнѣжъ на сцената се яви нѣкоя слаба, нищожна, отвратителна каприция, нѣкакво ниско лично мѣнѣние и токо видишъ, прѣпъва кракътъ на трѣгналото по извѣстенъ пътъ дѣло, и или го повалява мъртво, или го отбива отъ направлението му“. Въ това обобщение на тия дѣйствително печални явления въ нашия животъ, „Уч. другаръ“ туря, като частенъ случай и „глѣчката“, която на послѣдѣкъ се дигна, за избирание кандидати за „Висши учебенъ съветъ“. Да, това недоразумение на учителитъ спъва заченатото движение, забави енергичната дѣятелност за понататъшното развитие; то даде възможностъ на противникитъ на учителското движение да прѣписватъ по извѣстни подбуждения на професионалната учителска организация единъ мервъкъ *«партизански характеръ»*; то отчасти съкруши бързото стрѣмление на учителитъ да образуватъ навсѣкѣждъ дружества. Тѣзи слѣдствия сж необходими слѣдъ това недоразумение и всѣкой искрененъ доброжелателъ съ прискѣрбие на сърдце ще погледне на това. Ще кажемъ въ скоби, че „Уч. другаръ“ обяснява тѣзи противоположни чѣрти на нашето общество, които го разяждатъ, съ една субективна логика. И вслѣдствие на тази субективна логика се прѣписва на учителитъ, които не сж взели участие въ изборитъ (за да се прѣкрие несъстоятелността на мотивитъ на „Другаръ“, които ний вече приведохме), че съ тия си „отвратителни каприции“, съ това си „ниско лично мѣнѣние“ спъвали у-

чителското движение. За това своеобразно обясняване на причинитъ на тия „каприции“ и „ниски мѣнѣния“ отъ „Уч. другаръ“ ще се увѣри читателя слѣдъ като внимателно прочете писаното въ „Н. Самозащита“, по поводъ „мотивитъ“ на „Другаръ“ за вземане участие въ изборитъ за кандидати на „Висши учебенъ съветъ“. Лесно е се да каже на тия дружества, които не сж взели участие въ въпроситъ избори, че тѣхъ ръководятъ „отвратителни каприции“, „ниски мѣнѣния“ и пр., но не е мѣчно да се каже и на другитъ за испитванieto на *«моралното вли»*, независимо отъ това, че сѣмѣйскитъ другари, въ самото прѣдвечерие на изборитъ, като Петъръ прѣдъ Исуса, се отмѣтнахъ само два пѣти. Но това става за да се искажатъ „мотивитъ“ и защити „принципъ“ на парламентарността, на изборнитъ учреждения!

Ако въ нашето общество се забѣлѣзватъ извѣстни лоши качества трѣбва всѣкой да се стрѣми за прѣмахването имъ, като прѣдварително, обаче, тия лоши качества се махнатъ отъ този, който се бори противъ тия качества. И, ако извѣстни недоразумѣния между учителскитъ дружества причинихъ спъване на учителското движение, то това се прѣмахва, ако не се поощряватъ, а прѣмахватъ тѣзи недоразумѣния по пататѣкъ.

Прочее, кой прѣдизвика тѣзи „глѣчки“ и недоразумѣния и, слѣдователно, кой причини тия спъвания на учителското движение?

Слѣдъ всичко туй ний отговаряме: „Учителски другаръ“ съ своитъ „мотиви“.

Е.

„Наши“ и „ненаши“.

(Като отговоръ на статията *«Вѣчната оппозиция»*, помѣстена въ 147-й брой на в. „Черно Море“, отъ 30-й Априлий т. г., бевъ да обърщаме внимание на дѣтискиятъ инсинуации на Иовка, ний ще приведемъ тука голявата главната статия, помѣстена въ брой 38 на в. „Работнически Другаръ“, отъ 29-й Априлий сжщата година. *Отговоръ*, като сждимъ по датитъ на тия вѣстници, е написанъ по рано отъ *«опадението»*. А това, мислимъ ний, дава сила на неговото съдържание, като отговоръ неизмисленъ, както би било ако сами го напишехме. Нашиятъ читател отъ тая статия ще види, че социалиститъ сж оппозиция на всичкитъ буржуазни правителства, и то не за друго, а защото тѣ сж партизани на принципъ, прѣдизвикани на единъ режимъ, на едноуправление, които ще се достигнатъ само тогава, когато сегашниятъ режимъ (който се поддържа отъ всички други политически партии, които само се качватъ и падатъ една слѣдъ друга) съвършено се смѣни. Социалиститъ не сж боритъ за тия власти, за които се борятъ помежду си буржуазнитъ партии, тѣ не искатъ, да смятатъ едни да се качватъ други, тѣ не се борятъ за кокалъ. Тѣ иматъ единъ идеалъ: въ тоя още режимъ да подготвятъ и турятъ здравитъ основи на „социалистическия въ това още *«бюрократическо и партийно-партизанско управление»* да приготвятъ народното самоуправление въ всичката му чѣлостъ и съ всичкитъ му гаранции. Ето защо социалиститъ сж оппозиция днесъ. И тѣ ще бѣждатъ такива до настѣпването на социалистическия режимъ, когато нѣма да има вече „правителствени“ и „оппозиционери“).

Правителствениятъ—сегашни и минѣли—раздѣлятъ харата на „наши“ и „ненаши“. „Наши“ сж всички поддръжници на правителството. А такива сж които иматъ интересъ въ него: чиновници—за да се распоредятъ на държавната трапеза; търговци, фабриканти, лихвари—за да бѣде покровителствуванъ трабежа отъ работническия трудъ; духовници—защото всѣка властъ била отъ Бога; военни—защото да защитавашъ правителството, значило да бранишъ отечеството; шайкаджии, най-нискитъ обществени елементи, разбойници, крѣвници, хайдутѣ, убийци, блудници, фалшификатори, пияници—силата на правителството бди за тѣхната безопасностъ и имъ доставя народната мърша, понеже тѣ му доставятъ мускулна сила.

„Не наши“—сж всички оппозиционери. Тѣхъ ний раздѣляме на двѣ категории, като признаваме, че има помежду имъ личности непринадлежащи нито на една отъ тѣхъ.

Първата категория „не наши“, които днесъ утрѣ се готвятъ да станатъ „наши“, които днесъ сж, така да се каже, онеправдани, докато „наши“. Тѣ сж пакъ чиновници сегашни или испѣдени, фабриканти, търговци, лихвари, военни, духовни, които за личенъ нѣкакъ интересъ не поддрѣпятъ правителството; потикнати било отъ жажда за слава и властъ, било отъ алчностъ за богатства.

Втората категория сж принципалнитъ „не наши“, които на ниско правителство нѣма да кажатъ: евала. Тѣ сж работницитъ и социалиститъ. Каквото и да бѣде правителството, зарадъ тѣхъ то е организирана сила на владѣющитъ класи, която може да се държи въ респектъ само отъ организираната оппозиционна сила на народната демократия, т. е. на социалната демократия. *«Социалъ—демократитъ не ламтятъ ни за властъ, ни за богатство зарадъ себе си: тѣ искатъ да ги доставятъ на народа, искатъ пълно народоуправление»*. Богатствата социалъ—демократитъ искатъ да турятъ на разположение въ всички работници: не ленивцитъ да се располагатъ, както е сега, защото, който не работи, не бива и да бѣде, ами цѣлия народъ, който произвежда всички богатства, наравно да се ползува отъ тѣхъ. Бевъ да ис-

катъ да грабнатъ днесъ или утрѣ властѣта за себе си, социалъ—демократитъ искатъ да я доставятъ на *«свѣтлѣната работническа класа»*. Ето защо тѣхната оппозиция не е да слѣзешъ ти, за да се кача азъ, ами е *«принципална»*; ето защо тѣхната оппозиция не е въ политическо въжегране, въ лѣготение на князъ и народъ, въ глѣдичканіе прѣдразсѣдѣцитъ народни, ами е въ просвѣтяването на народа, въ политическо и економическото му съзнание. *«Да взематъ държавната властъ за социалъ—демократитъ не значи да се повѣри тѣ на нѣколко личности, които могатъ да излѣзатъ добри, ами и лоши моше да излѣзатъ, могатъ да оправдатъ довѣрието, ами могатъ и да не го оправдатъ. Тѣ ще взематъ властѣта чрѣзъ диктатура на пролетариата, когато подъ удара на работническия сатѣръ окапятъ всички буржуазни правителства и сторятъ мѣсто на работническата класа, могаща чрѣзъ съзнанието си и съзнающа могѣщество то си, която ще тури основа на нова общественна форма, на социалистическата наредба, безъ притѣснителѣ и експлоататори»*.

Има, значи, два вида „не наши“. Но помежду имъ има по-голяма разлика, отъ колкото между първата категория „не наши“ и „нашитъ“. Буржуазнитъ партизани, били тѣ „наши“ или „не наши“, могатъ да се бѣждатъ на спокѣствие помежду си, по цомъ се облѣскатъ съ социализма, тѣ се побратимаватъ и се опѣчватъ дружно срѣщу тоя врагъ на капиталистическия строй. Четѣте буржуазнитъ оппозиционни или правителствени вѣстници за Празника на Труда: почти всички еднаково го осждаатъ. И не е чудно. До като тѣ вицищаватъ денескашната грабителска наредба всѣки за себе си, сацалиститъ я отричатъ и подготвятъ уметѣтъ за нова, въ която не ще има мѣсто за безчестнитъ тѣхни хора.

«Социалъ—демократитъ сж противъ „нашитъ“, но не сж и съ „не нашитъ“ отъ буржуазния лагеръ». Еднаково раскриватъ злодѣйствата на единитъ, както и шапкарнитъ на другитъ. Срѣщу тъмнината тѣ поставятъ свѣтлина—класовото съзнание на работницитъ; срѣщу егоистичнитъ цѣли на грабителитъ тѣ поставятъ общитъ интереси на трудящитъ се маси. Щомъ тѣ достигнатъ цѣлѣта си, тогава край на „наши“ край и на буржуазнитъ „не наши“! Това ще бѣде царството на народоуправлението и равноправието.

ВЪТРЕШНИ

— Четемъ въ в. „Народни Права“, че наскоро финан. бирникъ въ Кюстендилската околия (каменичскія участѣкъ) Н. Миrowsки, протежирани отъ народния прѣдставител Веселинъ Котевъ, събралъ по квантационната книга отъ данѣкоплатцитъ 5—6 хиляди лева, които вечерѣта донесълъ съ себе си въ града. Прѣзъ нощѣта честния бирникъ задига паритъ, прѣкрива ги и за да не възбуди върху си подозрѣние пробива извѣтрѣстената на къщата си, унищожава квантационната книга, за да се каже че е изгубена, и на сутренѣта рано въздигналъ шумни топордѣни, че събранитъ отъ него правителствени пари — 6000 лева се открѣдѣли прѣзъ нощѣта неавѣстно отъ кого! Слѣдъ тѣхната властъ, обаче, е констатирала, че кражбата е извършена отъ самия бирникъ и общественното мѣнѣние въ Кюстендилъ по най осѣзателенъ начинъ е убѣдено въ сжщото. Както се види „моралното влиание“ не се отличава по нищо отъ „вътрѣшното убѣждение“; то така сжщо вдѣхва куражъ на днешнитъ правителствени крадци, както и „вътрѣшното убѣждение“ подкрѣпѣше стамболнитъ бирници.

Сжщия вѣстникъ съобщава, че Кюстендилския слѣдователъ-чиновникъ се е опиталъ да обезчести въ канцеларията жената на Спасе Йовчевъ, отъ с. Койно, Кюстендилско, която се избавила само съ вико-ве, на който се притекли мѣжа ъ и други присѣтующи, що чакали отъвнъ. „Моралното влиание“ иска, види се, и нравствено да повлияе на обществото...

— Свѣстнитъ учители отъ Свищовъ високо заявяватъ „своето прѣзрѣние и отвращение къмъ единъ недостоеенъ свой началникъ“—В. Кжрджиевъ, сега инспекторъ въ Свищовъ. Иде редъ сега на Варненскитъ учители да отплатятъ съ сжщата монета на своя току бабаитъ, подвизитъ на когото въ много отношения надминаватъ тия на свищовския грубъ солдатинъ съ тая само разлика, че тукашния ги върши по-тайно, изъ подъ земята. Но добъръ е богъ: до-ще единъ денъ, всичко ще излѣзе на бѣлянка. Тогава и ще видимъ, кой е кумъ и кой сватъ.

— „Стопанинѣтъ“ на парцалъ „Черно Море“ щѣлъ билъ да даде „по-обстоятелствено изложение“ на случая по „проповѣдването безбожие“ отъ учителитъ Стойновъ и Константиновъ. Хубаво! Пѣкъ тѣ ще даждатъ по-обстоятелствено изложение въ сѣдѣтъ, гдѣто и ще стане белѣй, кой върши „шапкарми“ и защо ги върши.

— Излѣзе отъ печатъ и се намира за проданъ въ книжарницата на В. Вожилевъ въ Варна книжката *«Любовъ и бракъ»*, прѣвелъ отъ френски Н. Стойновъ. Цѣна 15 стотин. На Г. г. книжаритъ отстъпѣ 25%. Поражѣки се пращатъ до Н. Стойновъ, Варна.

— Когато Д. Йоновъ въ камарата на всеуслишание заяви, че „отъ сиромаситъ нѣмало полза“, неговитъ инспектори, истинското мѣнѣние на които бѣ

пъзвано, понекаж да даждъ друго тълкование на Ионовото ясно изявление, подъ прѣдлогъ че Ионовъ, като чловѣкъ безъ способности за показване публично, не е можалъ да формолира ясно мнѣнието си. Днесъ пъкъ редакторътъ на „Ч. М.“, сжщия Ионовъ, твърди чръзъ вѣстника си, че гражданитѣ, подписавши телеграмтата до княза въ защита на Ранкова, макаръ и 700 на брой, сж далечъ да се сравнятъ съ тия що сж подписали другата телеграма, защото тѣзи послѣднитѣ сж хора отъ горня рѣка и струватъ много по-вече отъ първитѣ. Или, съ други думи казано, подписитѣ на хора отъ сръдна и долна по имущественно състояние рѣка нѣматъ никакво значение прѣдъ тия на нѣколко търговци отъ „пияцата“. И дѣте и кажете слѣдъ това, че както Ионовъ така и Бобчевскитѣ не сж истенски изразители на демократическитѣ (!) консерватори. Впрочемъ, може, като Ионовъ, да подведатъ и Бобчевскитѣ въ категорията на хората, лишени отъ способности да се искаватъ публично, ала то нѣма да е искрено, слѣдователно и честно: човѣкътъ на ланския журналистически конгресъ и бившия сѣд. приставъ, да не може да се искавалъ!... Ний твърдимъ: гласа и личността на единъ простъ работникъ въ гражданско-политич. животъ струва толкова, колкото и гласа на единъ търговецъ, философъ, министръ. Безсрамно е, г-нъ Бобчевски, да си служитѣ съ такива сръдства и да унижава 528 души равни въ правата си граждани на тия на 128-тѣхъ!

— Въ една статия, озаглавена „Нашата преса“, в. „Миръ“, 88-й си брой, като хвърля купъ хули противъ цѣлия оппозиционенъ печатъ, който далечъ не отговарялъ на назначението си, добавя: „нѣ клеветитѣ, нѣ мислитѣ и лъжитѣ, сж които сж пълнитѣ оппозиционнитѣ вѣстници, не препратствуватъ на населението да си гледа работата; тѣзи писания минаватъ—заминаватъ тѣй, както заминава и кервана безъ да обръща внимание на кучето, което го лае“. Тази сжщата пѣсенъ не се ли пѣше и въ колонитѣ на „Свобода“, когато бѣше всесилна царица на деня нѣкогашъ? Нека кервана не обръща внимание на кучешкия лай, нека керванджитѣ си спятъ спокойно въ колата; но, когато изсѣхналитѣ безъ катранъ ости на керванджийскитѣ кола сж прѣтъркатъ и подпалятъ, нека му мислятъ тогава сжщитѣ керванджии...

— Пишатъ ни отъ с. Садина, че на 25 Мартъ т. г. е станжалъ митингъ отъ 300 души селени, на който се осѣдилъ по единъ най-строгъ начинъ Поповскитѣ Окол. Началникъ Лефтеръ Хумбаджиевъ за неговото злоупотребление съ службата си за това, гдѣто той искалъ произволно да испѣди кмета и писаря на селото; за това гдѣто той произволно отстранилъ кмета на 21, 22 и 23 отъ службата му и усвоилъ ржководството на засѣданията на общинскитѣ съвѣтъ на 22 и 23 Мартъ, като застава кмета да подпише единъ протоколъ съставенъ на кръжмата на Х. Панталеа; за това гдѣто той се е старалъ да прѣкрие и заличи улникитѣ на кражбитѣ на бившия Садинскитѣ кметъ Юрданъ Чаушъ и шайката*) му на общински пари и коне, като не е далъ ходъ на никой отъ актоветѣ на общината, съ които сж се констатирани кражбитѣ и злоупотребленията. Митинга призналъ, че „никой чиновникъ нѣма право да се меси въ вжтрѣшнитѣ общински работи и че Окол. Н-къ Лефтеръ Хумбаджиевъ става причина да страдатъ общинскитѣ интереси и да се деморализира населението въ с. Садина“ и за това зема слѣдующето рѣшение: 1) искаваме негодувание къмъ г-на Поповскитѣ Окол. Началникъ Лефтеръ Хумбаджиевъ, за гдѣто се меси въ Садинскитѣ нѣ вжтрѣшни общински работи, като се старае да прѣкрива злоупотребителитѣ на общински пари и производителитѣ на скандали и кражби на коне, които сж вече хванати веднжжъ отъ Общин. управление; 2) искаваме пълно дѣвѣрие къмъ цѣлото общинско управление на Садина, което тѣй доблѣсно все повече и повече открива разнитѣ парични и на коне кражби на Юрданъ Димитровъ и шайката му въ Садина“. Ний обръщаме вниманието, комуто трѣбва.

МѢСТНИ

Пустнжтъ е отъ злонамѣренни хора слухъ, че Ранковъ не е могълъ да бѣде прѣизбранъ въ общинския съставъ и че, даже ако билъ прѣизбранъ, щѣлъ да бѣде касиранъ, защото билъ даденъ подъ сѣдъ. Извѣстяваме на добритѣ избиратели на Ранкова и на оний, които се интересуватъ отъ това, че Ранковъ може да бѣде избранъ, защото той не е осѣденъ. Ако го осѣдятъ само, тогава, ако избора му е на утвърждение, може да бѣде касиранъ, ако ли пъкъ е утвърденъ вече, тогава, слѣдъ като го осѣдятъ, той ще бѣде отстраненъ. Но тоя слухъ се пуска не даромъ. Ония, които го пускатъ мѣрятъ съ една пушка два зайца да ударятъ: тѣ искатъ да убѣдятъ приятелитѣ на Ранкова, че ако той не бѣде избранъ, то да се осуети и листата, въ която той влиза. Ний пъкъ заявяваме, че е достойно да се поддържа тая листа, не защото именно влиза въ нея Ранковъ, а защото въ прѣдстоящитѣ избори, както се готвятъ вжтъ отъ всѣкакви закони и които ще се из-

вършжтъ отъ полицията, най-достойно ще може отъ всички да се поддържа листата на прѣизбирането. Та Ранковъ нѣщѣлъ вече да бѣде кметъ, а щѣлъ да бѣде касиранъ, защото билъ подъ сѣдъ, това малко значи. Между останжалитѣ членове има достойни за кметове хора—повече поне отъ колкото продажния Бобчевски, нискиятъ Саввовъ, Матеевъ и др. кандидати на правителството за кметове.... Да, Ранковъ е даденъ—може би—въ сѣдъ. Но не за злоупотребление по службата му... Да кажемъ ли?... за защитата на гражданската честъ, за храброто му държение противъ беззаконнитѣ домогвания на властѣта. Ний смѣло поддържаеме такава личностъ. Безразлична е въ тоя случай личността... Прочее, граждани, не слушайте злонамѣреннитѣ хора! Ранковъ може да бѣде прѣизбранъ. Той ще се оправдае и по сѣдъ. И това ще бѣде най-големия шамаръ.

— На 4 того полицейскитѣ пристави А. Пашевъ и В. Димитровъ бѣхж около единъ часъ въ общинското управление въ кабинета на прѣдсѣдателя. Мислимъ че би било хубаво да се запита: Общин. управление полиц. участъкъ ли е? Какво ли аджаба кроятъ приставитѣ съ прѣдсѣдателя?

— Прѣзъ 1893 или 94 г. имаше едно окръжно отъ М-то на Вжтр. работи, че Окр. управители и Окол. Н-ници могатъ да испращатъ до домоветѣ си стражари само да имъ занасятъ книгата и слѣдъ туй пакъ да се освободятъ и испратятъ да изпълняватъ длъжността си. Както се вижда това окръжно не се изпълнява днесъ, защото на 2-ий Май единъ стражаринъ расхождаше 4-тѣхъ дѣца на Окр. Управителъ Поповъ въ лозята при райската градина. Нашитѣ тукашни административни властискатѣ увѣличението на страната, понеже персонала билъ малкъ. Неце съмнение, че ако при Окр. управителъ, при Окол. началникъ и може би и при приставитѣ, ако има по единъ стражаринъ, стражаритѣ нѣма да стигнатъ. Па освѣтъ туй и избора за градски съвѣтници наближава трѣбватъ хора облечени съ властъ.

— На 8 т. м. Окрѣжний Училищенъ Съвѣтъ се събралъ. Разгледали сж въпроси, на които срокътъ е можалъ да се продължи, а е прискоченъ въпроса за отстраненитѣ учители Стойновъ и Славевъ, който въпросъ не търпи никакво отлагане. Въ дадения случай непосредствения виновникъ е Инспектора Ив. Д. Ивановъ, комуто най-вече прѣдстоеше повдигането на тоя въпросъ. Да! амбицийтъ на Ивана Д. Иванова стоятъ много по горѣ, отъ колкото интереситѣ на 100 невинни дѣца. Граждани! Вашитѣ рожби продължаватъ да губятъ връщането си, защото така диктува инатътъ и егоизмътъ на г-нъ инспектора.

Защо въпроса се отлага? Или г-нъ Ивановъ иска да се ползува отъ собствеността за-отмѣщение? Нека знае Господина, че единъ денъ и той ще дава смѣтка за своето недостойно поведение.

Съ приказъ подъ № 148 отъ т. г. Варненската Градско-общинска тричленна Комисия на основание чл. 79 отъ закона за градскитѣ общини*, въ интереса на службата (?) отъ 6 й того уволнила: 1.) градско общинския агентъ на I у-къ Бойчо П. Шиваровъ, 2.) помощницитѣ-агенти: Георги Ивановъ, Атанасъ Стефановъ, Георги Пенковъ и Петръ Райновъ, 3.) регистратора Фоти Педамоновъ и помощника му Стефанъ Андоновъ, 4.) помощникъ счетоводителя Димитър С. Ковачевъ, 5.) писаритѣ: Иванъ Георговъ и Петръ Раишковъ, 6.) санитарния приставъ Димитър Дашевъ и помощницитѣ санит. пристави Стефанъ Мариновъ и Х. Димитър Стоиловъ. Освѣтъ тѣзи сжуволяени още първия денъ слѣдъ приемането агента Георги Червенковъ и надзирателя на фиданитѣ Ахмедъ Докторовъ. урраа! да живѣе интереса на интереситѣ! урраа!...

— Тѣй като отстраненитѣ учители Стойновъ и Славевъ не сж получили плата за истеклия мѣсецъ Априлъ, то колегитѣ имъ отъ града сж поднесли изъ помежду си подписка за материална подкрѣпка на отстраненитѣ до събиране на дружествено събрание, което по причина на селскитѣ испити не е могло до сега, па и за навѣстно още връма не ще може, да се събере на общо засѣдание. За отбѣлзване е, че инициативата е вета отъ страна на г. г. учителитѣ, които на всѣкъдѣ изобщо постоянно сж бивали, като жени, кога справедливо, кога несправедливо, обвинявани въ равнодушие къмъ общитѣ работи.

Варненскитѣ учители и учители изпълняватъ единъ примѣрно нравственъ дългъ къмъ своитѣ неправдани отъ властѣта другари.

— Законността и справедливостта трѣбва да стоятъ на чело на всѣкъдѣ, въ всѣка една работа, ако искаме резултатитѣ на всичкитѣ ни работи да бѣжджъ продуктъ на единъ узаконенъ редъ, — а не чудновати.

Съ указъ отъ 27 Априлий т. г. № 274, се съобщава, че Варнен. Общин. Съвѣтъ се растури и за тричленна комисия между другитѣ се прѣпоръчва — тукашния адвокатъ Николай Борисовичъ Вълкановъ.

Ама какво има отъ това, че речете? Да, на първъ погледъ нищо не се забѣлжава; обаче, ще си обяснимъ всѣкой, като кажемъ, че Николай Борисовичъ е даденъ подъ сѣдъ (не сега, а отъ много по прѣди) и обвинителенъ актъ има написанъ сръщу него за оскърбление сѣдия въ публично сѣдебно засѣдание. Наказанието за това прѣстѣпление е най-малко шестъ мѣсеца. Дѣ-

лото му ще се разгледа на 31 Май т. г. въ Сръда отъ Варнен. Окр. сѣдъ.—Не е злѣ да се понита: сега, защо отстраняватъ кмета Ранкова (съ приказъ), а утвърдяватъ (съ указъ) Никола Борисовича?

За първия и до денъ днешенъ нѣма написанъ обвин. актъ, а на втория надлежната скамейка въ сѣдилището се смѣе.

Правѣто си заключени за тия народнически демократо-консерваторо-русифилофобо-австро... ски мѣрки.

— Запитватъ нѣкои граждани, защо ли дѣлата по печата захванжти въ сѣда, въпрѣки законитѣ не се бързатъ? Думата има... който я има.

— Страхътъ нудейски на нашата полиция отъ денъ на денъ се повече и повече се обнаружава. Страхъ я е полицията отъ филската, което ще прѣтърпи по настѣпающитѣ избори. И какъ да не я е страхъ? Отъ една страна гърцитѣ се държжтъ здраво, отъ друга турцитѣ и арменцитѣ сж противъ полицейския произволъ по растуриването, отъ третя страна почти всичкитѣ интелегентни въ града ни хора искаватъ своитѣ симпатии къмъ съвѣтницитѣ на беззаконно растуриения съвѣтъ и най-послѣ, отъ четвърта, учителитѣ, въ частностъ, които, като най-много обидени, оскърбени и опакостени отъ кликата, отъ нейнитѣ доноси, не само неможджъ да ъ симпатизиратъ, но сж и крайно възмущени противъ нея, толкозъ повече като единъ отъ мотивитѣ за поскорешното растуриение на Общинския съвѣтъ бѣше и симпатията, която тоя съвѣтъ и училищното настоятелство имахж къмъ хубавото учителско движение изобщо тѣй достойно, единодушно по дето и водено отъ нашитѣ туку народни учители и къмъ отстраненитѣ учители Стойновъ и Славевъ — въ частностъ. Това поведение на учителитѣ неможе да не привлича вниманието на кликата, на полицейскитѣ агенти и на полицейския редакторъ. Учителитѣ сж най-съзнателната и най-малко заинтересуваната въ ниското партизанство частъ отъ нашето общество. Тѣхната дума и тѣхнитѣ дѣйствиа падатъ като куршумъ. Днешнитѣ правителствени—консерватори не искатъ учителитѣ да правятъ политика, но не изобщо, а да не правятъ политика противна на консерватогската. Тѣ искатъ учителитѣ да не упражняватъ гражданскитѣ си и политически права, но не изобщо, а да ги не упражняватъ противъ тѣхъ. Ето защо тамъ, гдѣто учителитѣ вървятъ паралелно съ правителствениитѣ консерватори (разнитѣ инспектори въ Сѣверна и нѣкои учители въ Южна България), тѣ се хвалятъ отъ правителствениитѣ, а тамъ, гдѣто учителитѣ вървятъ противъ тѣхъ, тѣ биватъ распрѣсвани като „самоволното сѣме“.

Така мисли полицията да постѣпи и съ нашитѣ Варненски народни учители. Полицията, полицейскитѣ агенти и агитатори, кликата и полицейския редакторъ сж хубаво схванжли момента, че „мнозина отъ основнитѣ учители въ града ни мислѣли да се залѣстятъ въ агитациитѣ и борбитѣ на градски изборъ“. Това неможе друго яче: учителитѣ сж граждани. Тѣ могатъ да упражняватъ своитѣ граждански права. Но това много е жеганло кликата, която остава само съ редактора си, съ единъ инспекторъ Ивановъ и съ единъ само народенъ учителъ Толевъ. Какъ тѣй—ний правителствени, а сами? Може ли това?... Урра!... Юрющ!... Да нападнежъ учителитѣ!... Да ги заплашимъ!...—Бе чакайте!... Чакайте, ще ви кажемъ: по свѣденията, които добихме, противъ домогванията на полицията сж били не само всички основни учители, но и държавнитѣ, нѣщо повече... почти всички държавни чиновници съзирали фалшификацията, която правителството заедно съ кликата направя за да растури съвѣта и всички били противъ произволницитѣ... оле! отъ всѣкъдѣ филско, по всички линии развити!... Какъ може това? Баремъ основнитѣ учители да не бѣхж противъ „благитѣ намѣрения“. Но... Ето защо Г-нъ Бобчевски, съ свойственната му нажалностъ, напада и заплашва основнитѣ учители по слѣдующия начинъ: „Тия господа (учителитѣ р.), като влѣзжтъ въ избирателната борба, нѣма съмнение ще се сръщнатъ и съ противници. Борба е на-ли? А помъ имать и противници въ борбата, тия послѣднитѣ естествено ще се поставятъ въ нужда да имъ се прѣчкатъ и осуетятъ домогванията имъ; то ще каже, съ други думи, ще се прислѣдватъ партизански, сѣмъ български, защото не може, разбира се, да се паватъ твърдѣ-твърдѣ черемонии и граници въ раздора на страститѣ—и у единитѣ и у другитѣ.“

„Нека да не се сърдятъ, ако бѣжджъ прислѣдвани отъ противницитѣ си кои и да сж; чека да не се оплакватъ отъ нищо, а геройски да поднасятъ борбата въ всичкитѣ ѣ осложненитѣ! Да, ето съ такива съображения бѣхме казали и на Балчикскитѣ учители да не си завиратъ гагата, гдѣто не трѣбба, за да не се пропилятъ като самоволното сѣме.“

... Молимъ само да взематъ учителитѣ тѣзи ни тука мисли въ паметнитѣ си книжки и да си ги припомнюватъ и размисляватъ всѣкога. Чувате ли, учители, какъ ви заплашватъ? Чувате ли, граждани, е-зика на онѣзи, които растурихж съвѣта и искатъ, стане що стане, свои хора да турятъ на чело на общината? Правѣте си заключения! Сѣдѣте за тѣхната безочливостъ, безсъвѣстъ и нечестностъ. Ще прислѣдватъ партизански сѣмъ български! Тия думи и звѣра Стамболовъ не ги каза! Гдѣ е туку сѣдебната властъ? Защо г-нъ прокурорътъ не пипне редактора на в. „Ч. М.“ и аркадашитѣ му за гушата и хайдѣ въ дрънголника. Заплашването на гражданитѣ, особно когато се прави отъ правителствени вѣстници, не е ли прѣстѣпление? Учителитѣ, споредъ насъ,

*) Юрданъ Чаушовата шайка, освѣтъ указавала сума въ единъ отъ по църнитѣ броеве на „Н. С.“ е злоупотребилъ и тая: 4616 и 1029 и 729 л. 53 лева (кражби констатирани съ актове).

сж граждани и тѣ иматъ сжщото право, както всички други, да зематъ участие въ изборната борба. И никой нѣма право да ги гони Тѣ до сега, колкото знаеме, не сж направили нищо пристѣпно и, ако агитиратъ (което е клевета, защото още никой отъ гражданѣ не сж заети съ агитация), това право имъ е дадено отъ законѣтѣ ни. Защо не казвате нищо, г-нѣ Бобчевски, нищо за нискитѣ партизански роли, които играе за партията ви инспектора Ивановъ? Позоръ!... Учители, безстрашие: повечето граждани ви съчувствуватъ! Понесѣте борбата въ всичкика и строгостъ, не бивайте мекошави, за да могатъ да се ползватъ отъ Васъ таквава подли и подкупни натурп, каквато е тая на бездарния полицейски редакторъ Бобчевски—вънния кандидатъ за народенъ прѣдставителъ и кметъ на гр. Варна. И ако не мислѣхте даже да се борите въ тия избори, не закъснявайте сега да земете правата страна да защитите правата кауза!

Гласътъ на единъ възмутенъ Варненецъ.

Общинската Комиссия, макаръ ще царува три дни и до пладня, що се казва, покава си най-подиръ рогата. Позоръ! Уволнени сж отъ длъжностъ 15—20 най-стари, най-опитни, най-осърдни и най-честни общински служащи безъ всѣка причина отъ тѣхна страна, просто защото сж служили при беззаконно разтурения съставъ на общината. Всички отъ увольненитѣ сж тукашни коренни жители и повечето отъ тѣхъ сж семейни хора съ по три четире дѣца, а други съ стари безпомощни родители или съ по нѣколко малолѣтни сирачета — братчета или сестричета! И кого назначава на тѣхнитѣ мѣста тая безбожна и безчовѣчна комиссия? . . . Всѣки вижда . . . Ний се отказваме да отговаряме на тоя въпросъ, защото съжаляваме за положението, въ което сж испаднали назначенитѣ, тѣхъ злѣ хвърлени отъ сѣдбата, която у тѣхъ не е оставила ни сила ни доблѣсть . . . за да откажатъ, когато испѣждатъ съгражданитѣ имъ . . . ! Но позора трѣбва да падне, на нискитѣ комиссари! . . . Сю! . . .

Граждани!

Петъ-шестъ души пришелци, до вчера микроскопически личности, до вчера съ продрани лакти и протрити колѣни, нѣкой си Венедиктъ Поповъ, нѣкой си Апостолъ Саввовъ, нѣкой си Вълкановъ — Басарабски въшки — нѣкой си Ив. Ивановъ — мрачна ехидна личностъ — нѣкой си Новеличъ, Папанчевъ, Бобчевски — всѣки отъ единъ далеченъ край на България и даже вънъ отъ България! Както виждате една шепа твърдѣ подозрителни субекти, една зломисленна, злонамѣренна клика, една сбирщина отъ черни консерватори, които въ кѣсо врѣме се награбихъ и се нагоихъ по всевъзможни пѣтици и срѣдства отъ нашия гърбъ, и днесъ си дали рѣка единъ на другъ, вилнеятъ и тъпчѣтъ произволно и ненаказано гражданскитѣ ни правдини! Интригувахъ, кѣлѣвѣтихъ, беззаконствувахъ, до като най-подиръ сполучихъ, въ ущърбъ на самата община и интереситѣ на цѣлия градъ и всички граждани, да растурятъ толкова дѣятелния и толкова честния общински съставъ, който прѣди деветъ мѣсеца единодушно и съ пълно довѣрие избрахме, и отъ мандата на който останаше само една година! — Па се повѣрихъ нашитѣ общи интереси отъ Бенева на личности, които нито познаваме, нито искаме да знаеме, личности роболѣпни и нископаклонни, слѣпи орждия, винаги готови да изпълняватъ пристѣпната воля на всѣки узурнаторъ, на всѣка черна подла душа била тя стамболовистка или консерваторска, личности, които днесъ безчувствено вилнеятъ изъ общината и си играятъ съ сѣдбата на десетки семейни хора, честни труженници отъ дълги години — наши отъ дѣтство съграждани, като ги нахвърлихъ безпощадно на улицата и подхвърлихъ на хиледи неволи съ цѣлото имъ домоцадие!

Граждани!

Пришелцитѣ ли, вчерашнитѣ големи и гладници ли ще ни пѣпчѣтъ като безправни роби? Недостойно е и недостолѣпно е ний, тукашни коренни граждани, да допустнемъ повече да ни гаятъ и се гаятъ съ насъ ше-

па Басарабски сюртюни, — гладни, безочливи, нахални въшки? Денѣтъ на изборитѣ наблѣжава . . . Дерзайте граждани! . . . Дерзайте да се впуснемъ въ борбата духомъ и тѣломъ да осуетимъ пѣкленнитѣ кроежи на тия консерватори, като изберемъ пакъ именно ония хора, на които веднѣжъ сме имали и имаме довѣрие, и които въ досегашната си общинска дѣятелностъ съ нищъ не сж заслужили нашето недовѣрие. Нека докажемъ на тия гладни за властъ и пари скакалци, че ний сме хора, които умѣемъ да си отстояваме правата и да се насъжияме за послѣдния си оправданъ гражданинъ.

Т.

В. Р. Ний даваме мѣсто на тоя гласъ на нашия възмутенъ гражданинъ, защото въ него дѣйствително се искава характеристично справедливото възмущение на всички, които знаѣтъ съ какви неправди и беззакония се създаде комиссията, за която той говори. Ний заедно съ възмутения си съгражданинъ се възмущаваме отъ отчисленията, които прави Прѣдседателя на тая комиссия, като безъ никакви причини натирва на улицата толкозгодишнитѣ служащи. Канимъ всички да искажѣтъ своето високо прѣзрѣние къмъ подобни началници, които по политически съображения отчисляватъ работницитѣ. Канимъ и дружество Охрана да направи своя протестъ за високо безнравственото прѣстѣпление на Вълканова и да повдигне гласа си за бруталното изгонване на членовѣтѣ му.

ДОПИСКИ

Испратено ни е за публикуване слѣдующето писмо:

До Господина Редактора на в. „Народъ“.

По поводъ дадения въ града ни на 27-ий Декемврий м. г. театръ, въ 7-й брой на вѣстника Ви е помѣстена една, отъ начало до край, възлива дописка, която има за цѣлъ само да хвърли нѣкаква сѣнка върху неопетненитѣ имена на съгражданитѣ ни М. Бойчиновъ и М. Ивановъ, които, види се, лѣжѣтъ като непроходима пропасть на пътя на Г-на дописника Ви и неговитѣ аркадаши.

Узнайте, Г-не Редакторе, че М. Бойчиновъ и М. Ивановъ сж само до толкова причастни къмъ въпросния театръ до колкото първия, като кметъ и прѣдседателъ на училищното настоятелство, е далъ и своето съгласие да ни се отпусне училищната театрална зала за даване тоя театръ.

Придобитата пѣкъ отъ това театрално прѣдставление сума е разпрѣдѣлена (протоколъ отъ 28-й Декемврий 1894 год.) и раздадена съгласно цѣлѣта, отъ самитѣ актьори, които единички иматъ право да правятъ това.

Ясно е значи, че придобитата отъ театралното прѣдставление сума не е расходена „за агитации по послѣднитѣ общински избори“ въ града ни, а още по-ясно е, че тя не може да бѣде прѣдадена „за надлежно распорѣждане“ Г-ну дописнику Ви, нито на неговитѣ приятели — днешнитѣ наши по министерска милость общински управници, тѣхъ като не да отвариатъ и се грижѣтъ за вечерни училища, а да правятъ невъзможни и затворятъ такива е тѣхния меракъ и занаятъ. Примѣръ: тукашнитѣ вечерни училища, открити съ такива трудове отъ равностнитѣ Дръновски учители при просвѣтеното съдѣйствие на бившия ни кметъ Бойчинова бидохъ закрити още на втория денъ отъ встъпването на властъ на днешнитѣ ни общински управници.

Помѣстѣте, Г-не Редакторе, въ единъ отъ най-блискитѣ броеве на вѣстника си, настоящето за въстановление истината, а за напрѣдъ бѣдѣе по придръжлив спрямо дописницитѣ си, за да не става вѣстника Ви гнусенъ, до като е само отъратителенъ

г. Дръново, 29 Априлий 1894 г.

Театраленъ Кассиеръ: Михаилъ Радевъ

Коммиссари: { Рачо Михайловъ
Стефанъ Владковъ
Алексий Панайотовъ

ОБЯВЛЕНИЕ

Продавамъ едно мое празно мѣсто въ Г. Добричъ, 1 участъкъ съсѣдно: притѣжателя и пѣтъ отъ 1600 кв. метра.

Желающитѣ да се отнесѣтъ до менъ за споразумение въ г. Добричъ.

Иванъ Д. Кумарджиевъ.

ИЗВѢСТІЕ.

Излѣзе отъ печатъ „27 пѣсни за забавачницитѣ и отдѣленията“. Цѣна 40 ст. Намира се за продажъ у автора и въ книжарницата на В. Божиловъ, Варна. 3—2

Ив. Константиновъ,
Учитель.

ПУБЛИЧНА ПОДПИСКА

ТЪРГОВСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

„СЪЕДИНЕНИЕ“

ВЪ ГР. БАЛЧИКЪ

Уставътъ на което е утвърденъ съ указъ
подъ № 60 отъ 22 Юний 1894 г.

Открива публична подписка за 1000 акции по 100 златни лева всѣка една, които се исплащатъ или нацѣло при подписването, или 20 зл. лева при подписването, а остатъка въ продължение на 4 мѣсеца отъ денѣтъ на подписването (всѣкой мѣсець по 20 лева).

При доплащанieto на всѣка акция, по втория начинъ, плаща се и печелбата, която би имала една исплатена на цѣло акция, при подписването.

Дружеството ще почне да функционира слѣдъ продажбата на половината отъ акциитѣ му, а до това врѣме, внесенитѣ сумми се влагатъ въ Банката.

Желающитѣ да купятъ акции могатъ да се отнасятъ до касиера на дружеството Ат. Хр. Ючормански въ г. Балчикъ.

Прѣвременното настоятелство на дружеството е съставено отъ слѣдующитѣ, извѣстни по своята търговия, лица:

Прѣдседателъ: Х. Димитръ Х. Дечевъ
Подпрѣдседателъ: Димитръ Поповъ
Кассиеръ: Атанасъ Ючормански
Секретаръ: Бойчо Бойчевъ
Членове: { Никола Ючормански
Иванъ Г. Демировъ

НЕКРОЛОГЪ.

Съ голѣмо прискрѣбие извѣстявамъ на всички роднини, приятели и познанийци, че на 23 Мартъ тая година, въ 2 часа послѣ пладня, единичкия ми и вѣчно незабравимъ братъ

Анастасъ Ив. Московъ
(секретаръ)

прѣдаде Богу духъ въ цѣлѣщата си 29 годишна възраст вслѣдствие на внезапната простуда, която придоби въ Мировото Сѣдилище, като остави насъ въ неутешима скръбъ. Погребението се извърши на 24 сѣщия мѣсець, въ петѣкъ, часа въ 4 послѣ пладня.

Исказвамъ своята най-голѣма благодарностъ на всички ония, които благоволихъ да съпроводятъ останкитѣ на покойника до вѣчното му жилище.

г. Варна.

Опечалената на покойника сестра: Флоренция.

НЕКРОЛОГЪ.

Съ голѣмо прискрѣбие извѣстяваме на всички роднини, приятели и познанийци, че незабравимата ни дъщеря, сестра и леля

Катинка Попова

прѣдаде Богу духъ на 28 Мартъ тая година, на цѣлѣщата си 25 годишна възраст.

Покойната бѣ 8 години учителка и на послѣдѣтъ учителствуваше въ Хебичевското основно училище. Лошитѣ, обаче, условия, при които е поставенъ нашия народенъ учителъ, незакѣснѣхъ да се отразятъ върху нейното здравие и тя слѣдъ 3-мѣсечно тежко болѣдувание за винаги се отъ насъ раздѣли. Това е то наградата на нашитѣ просвѣтители...

Гр. Балчикъ. Майка: Малтуда Братя: Райчо, Захарий, Сетри: Стефана, Борислава, Захаричка, Василка, Браговчедъ: Петръ.

Отговорникъ: Петръ Булашевъ